

ಬದ್ಧಾಡಿದಳು. ದಡಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು. ಸ್ವಪ್ನ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಕೇಡನ್ನು ನೆನೆದು ಭಯಭೀತಳಾದಳು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೆ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳು ಸಂಭ್ರಮ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು.

ಕುತೂಹಲದಿಂದ ರಾಜಬೀದಿಗೆ ಬಂದಳು. ನಗರದ ಶೃಂಗಾರ, ಪುರಜನರ ಉತ್ಸಾಹ ಕಂಡಳು. ತೋರಣ, ಚಪ್ಪರ, ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಬಾವುಟ ನೋಡಿದಳು. ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಶಿಸ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಯೋಧರನ್ನು, ತೇರಾನೆ, ಕುದುರೆಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಳು. ಆ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ವಿಕಾರ ರೂಪ ಕಂಡು ಜನ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅವಳು ಸಂಭ್ರಮವು ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಗುನಗುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮನ ದಾಸಿಯನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಕಹಿಯಾದ ರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಹೃದಯ ಒಡೆದಂತೆ ತತ್ತರಿಸಿದಳು. ಕೈಕೆಯ ಅರಮನೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಚೀರಿದಳು;

‘ಓ ಕೈಕೆ ಮತಿಗೇಡಿ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ದೆಯೆ ನಿನಗೆ? ಮೇಲೇಳು, ಏಳು, ನಿನ್ನ ಸಿರಿಯ ಗೋಪುರ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿದೆ! ಹೊಂಗನಸು ಹುಡಿಯಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಹುದಿನದ ಬಯಕೆ ಬಯಲಾಗಿದೆ! ನೀನು ಕೆಟ್ಟೆ! ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆ! ಹಾ ಭರತ! ಎಲ್ಲಿರುವೆ! ಇಂದು ಎಲ್ಲಿರುವೆ! ಬೇಗ ಬಾ!’

ಆ ರೀತಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತ ಕಿರಿ ರಾಣಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗುವ ಮೊದಲೆ ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡವಳಂತೆ ಹೊಸ್ಮಿಲ ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಳು. ಭರತನ ತಾಯಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ವೃದ್ಧೆಗೆ ಕೈಕೆ ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಮಂಥರೆಯು ಕಣ್ಣೆರೆದು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಕನಿಕರದ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು!

ಕೈಕೆಯು ‘ಏನಾಯಿತು ಹೇಳವ್ವ, ಹೇಳು’ ಎಂದು ಕೇಳಲು; ‘ಭರತ, ಭರತ’ ಎಂದು ತೊದಲಿ ಮುದುಕಿ ಸಮುದ್ರದಳು. ಮಗನಿಗೆ ಏನಾಯಿತೋ, ಅಳಿದನೋ, ಉಳಿದನೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ದಶರಥನ ರಾಣಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ಗೂನಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

‘ಕೈಕೆ, ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಂತೆ ನಿನ್ನ ಸಂಪತ್ತು, ಬೇಸಿಗೆಯ ಹೊಳೆಯಾಯಿತು. ಮಕರಂದವನ್ನು ಹೀರಿದ ಮೇಲೆ ದುಂಬಿಗೆ ಹೂವಿನ ಗೊಡವೆಯೇಕೆ? ದಶರಥನಿಗೆ ನೀನು ಹಾಗೆ ಆಗಿರುವೆ ಮಗಳೆ, ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಕೇಳು.’

ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಗ್ಗೆ ಧೈರ್ಯದ ಮಾತೇಕೆ? ಅದೇನು ಹೇಳುವೆ, ಹೇಳು’
‘ಅಯ್ಯೋ, ವಂಚಕರ ಸಂಚಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಭರತನಿಗೆ ಈ ನೆಲ ಕೈ ತಪ್ಪಿತು. ನಾವಿಬ್ಬರಿದ್ದು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಮುಗ್ಧ ಹೇಳು, ವಿಪತ್ತು ಸಮೀಪಿಸಿರುವಾಗಲೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಲಕ್ಷಣವೆ? ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಮಸೆದಿದ್ದಾರೆ! ನಿನ್ನ ದುಖಿವೆ ನನ್ನ ದುಖಿ. ನಿನ್ನ ಸುಖಿವೆ ನನ್ನ ಸುಖಿ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಏನಿದೆ ಹೇಳಕ್ಕ?’

‘ಉದ್ದೇಗಕ್ಕೊಳಗಾಗಬೇಡ. ಏನಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳು.’
‘ಅಲ್ಪಮತಿಯಾದ ನೀನು ದಶರಥನ ಪ್ರೇಮದಂಥ ಭಾಗ್ಯ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ! ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲವು ಕ್ರೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲವನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತದೆ. ದಶರಥನು ಆ ಕುಲವರೇಣ್ಣ! ಸವಿನುಡಿಯ ಮಧುಪಾನದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ನೀನು ಮರುಳಾಗಿ ಹೋದೆ. ನಿಜ ಪ್ರೇಮ ಕೌಸಲ್ಯೆಗಾಯಿತು. ಹುಸಿ ಪ್ರೇಮ ನಿನಗಾಯಿತು.’

‘ನನಗೇನೂ ಅಂತ್ಯ ನಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೇನಾಯಿತು ಹೇಳು.’
‘ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು. ಉಪಾಯದಿಂದ ಭರತನನ್ನು ನಿನ್ನ ತವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರು ನಾಳೆ ರಾಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುವರೆಂತೆ! ಆ ರಾಮನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದೆ. ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲು ಎರೆದೆ! ಮೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆ ಅದನ್ನು ಸಾಯಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ಹಗ ಹಾವು ಹೆಡೆಯತ್ತಿ ಸಾಕಿದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಖಂಡಿತ. ಕಿರಿಯಕಾಳದ ನಿನಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.’

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೈಕೆಯ ಮುಖವು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ನೈದಿಲೆ ಅರಳುವಂತೆ ಅರಳಿತು. ಕೊರಳ ಸರವನ್ನು ಮಂಥರಗೆ ನೀಡುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು:

‘ಶುಭದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಂದುದಕ್ಕೆ ಇಗೋ, ತೆಗೆದುಕೊ ಬಹುಮಾನ. ರಾಮನೇನು, ಭರತನೇನು ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆ!’

ಆ ಹಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದ ಕುಬ್ಜೆ ಮಂಥರೆಯು, ರಾಣಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿದಳು:

‘ಮೂರ್ಖಳೆ, ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು ನಿನ್ನ ಮಾತು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ? ಬಹುಕಾಲ ಅರಮನೆಯ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸಿ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆಯೆ? ಹೆತ್ತ ಮಗುವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ರಕ್ಷಸಿಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ ನೀನೆ ಮೃತ್ಯುವಾದೆ! ರಾಮಾಭಿಷೇಕವು ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವೆ? ಸವತಿ ಮಗನಿಂದ ವೈರಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಇರುವರೆ? ಕೌಸಲ್ಯೆಗಿಂತ ನೀನೇನು ಕಡಿಮೆ? ರಾಮನಿಗಿಂತ ಭರತ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ? ಜನ್ಮ ಕ್ರಮದಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ನಾಲ್ವರಲ್ಲಿ ಭರತನ ದಿಟವಾಗಿ ಜೇಷ್ಠ. ಮುಗ್ಧಳಾದ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಹೆರಿಗೆ ಬೇನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ನನಗೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತು, ದೊರೆ, ಮಂತ್ರಿ, ಕುಲಪುರೋಹಿತರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಮಗನನ್ನು, ಹಿರಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಸೊನ್ನೆಯೇ ನಿನಗೆ ಬಳುವಳಿಯಾಯ್ತು’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು.

‘ರಾಮನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಕಾಲ್ಪನೆಯ ಧೂಳಾಗುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಈ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಮಾತೃರ್ಯದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಟವನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ? ನಿನ್ನಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾತ್ವಿಕ ಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ನೀನು ಕೆಡುವೆ. ನೀನು ಬೇಗ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಹುಡಿಯಾಗಿ, ಹಾಳಾಗಿ ಗತಿಸಿಡುವೆ. ಬೆಪ್ಪೆ, ಒಳಸಂಚು ನಡೆದು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಕಾಲ ಮಿಂಚಿದ ಮೇಲೆ ಕೊರಗ ಬೇಡ’ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಉರಿವ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸುರಿದಂತೆ ತನ್ನ ಕನಸನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಕೈಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕೆನ್ನೆಗೈಯಾಗಿ, ಕಂಬನಿ ದುಂಬಿ, ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದೆಯೆ ಎದುರು ಗೋಡೆ ನೋಡುತ್ತ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು. ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದು ಗರಗಸದಂತೆ ಕೊಯ್ಯ ತೊಡಗಿತು. ಮಂಥರೆಯ ನುಡಿಯನ್ನು ಮೆಲುಕಾಡಿದಳು. ಹೃದಯ ಒಡೆದಂತಾಯಿತು. ದುಖಿ ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿತು. ಮಾತು ಹೊಮ್ಮಲಿಲ್ಲ. ಆ ಗೂನಿಯ ಮತ್ತೆ ಮಾತಾಡಿದಳು.

‘ಅಮ್ಮ ಕೈಕೆ, ಶತ್ರುಷ್ಣನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವನೆಂದು ಅವನನ್ನು ಭರತನೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಮ್ಮರಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿದ ಮುಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಆ ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಮಗನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ.’

(ಸತೇಷ)